

ANALÜÜS ERINEVATE ÕPPEVALDKONDADE LÕPETANUTE SEISUNDITE KOHTA TÖÖTURUL AMETIALADE, HARIDUSTASEMETE JA MAJANDUSHARUDE LÕIKES

Lühikokkuvõte

Hanna Kanep

Tellijaja: Haridus- ja Teadusministeerium

Tallinn, oktoober 2005

Poliitikauuringute Keskus PRAXIS

Käesolev uurimus valmis koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Statistikaametiga. Töö raames antakse ülevaade erinevate õppevaldkondade lõpetanute seisundist tööturul, misjärel keskendutakse iga õppevaldkonna hõivatute hajuvusele ametialade lõikes ning jagunemisele tegevusvaldkondade lõikes. Uuringu aluseks olid Eesti tööjõuuuringute (ETU) andmed ja nende põhjal Ülle Pettai poolt arvatud näitajad.

Hõivatute hajuvuse analüüs põhineb Borghans ja Smits 1997. aasta artiklis „The Occupational Structure of Further and Higher Education in Ireland and the Netherlands” ning Ahola 1999. aasta artiklis „The Matching of Educational and Occupational structures in Finland and Sweden” kasutatud hajuvusindeksil. Hajuvuse indeksi arvutused tuginevad tõenäosusel, et kaks sama haridusega inimest töötavad samas ametialade grupis. Antud töös on selleks grupiks ametite rahvusvahelisel standardklassifikaatoril “*International Standard Classification of Occupations - 88*” (edaspidi ISCO-88) põhineva klassifikaatori kahekohalise koodi all-pearühmad, mida on kokku 27.

Eesti formaalharidussüsteemi ISCED 97-1 põhinevate õppekava tasemetega ja ISCO-88 ametite klassifikaatori pearühmade seose analüüsimisel võeti käesolevas töös aluseks Eamets *et al* 2003. aasta raamatus „Eesti tööturg ja haridussüsteem Euroopa Liiduga liitumisel”

väljapakutud lähenemine. Selle kohaselt peaks teise taseme haridust andvad õppekavatasemed valmistama lõpetanuid ette töötamiseks ametite pearühmades 4 – 8 ja kolmanda taseme haridust andvad õppekavatasemed ametite pearühmades 2 - 3.

Käesolev töö on üles ehitatud õppevaldkondadele, mille aluseks haridusklassifikaatorina on kasutatud rahvusvahelist ühtset hariduse liigitust ISCED-97. Antud töös eristatakse kaheksat erinevat õppevaldkonda: haridus; humanitaaria ja kunstid; sotsiaalteadused, ärimine ja õigus; loodus- ja täppisteadused; tehnika, tootmine ja ehitus; põllumajandus; tervis ja heaolu ning teenindus. Lähtuvalt haridusklassifikaatorist jagunevad kõik õppevaldkonnad õppesuundadeks, mis omakorda jagunevad kokku 90 õppekavarühmaks. Kõik õppekavarühmad analüüsis siiski ei sisaldu, kuna ETU raames küsitletute seas ei olnud mõnede õppekavarühmade lõpetanuid või oli neid liiga vähe, et teha vastava grupi kohta usaldusväärseid järeldusi. Seda enam, et kõikidel õppekavaliigituse tasemetel eristatakse teise ja kolmanda taseme hariduse omandanuid. Õppevaldkonna tasandil tuuakse eraldi tulemused välja teise taseme sees ka põhikooli baasil ja keskkooli baasil kutsehariduse omandanud hõivatute kohta ning aastate 2002-2004 keskmisena ka kolmanda taseme õppekavatasemetel – keskkariduse baasil keskerihariduse, rakenduskõrghariduse, akadeemilise kõrghariduse sh magistri- või doktorikraadi – hariduse omandanute kohta.

Kolmanda klassifikaatorina kasutatakse töös Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorit 2003 (edaspidi EMTAK), et näidata, kuidas erinevate õppevaldkondade lõpetanud olid hõivatud erinevates tegevusvaldkondades. Reeglina piirduakse tegevusvaldkondade liigituses käesolevas töös EMTAK esimese tasemega, kus tegevusalad on jagatud majandusharuti 17 osaks. Erandiks on ainult kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse valdkond, mida mõningate õppevaldkondade juures detailsemalt käsitletakse. Selle põhjuseks on asjaolu, et kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse valdkond sisaldab muuhulgas ka teadus- ja arendustegevust. Küsitletute arvu vähesuse tõttu seda siiski kõikide õppevaldkondade juures ei tehta.

Hinnangute usaldusväärsuse suurendamiseks on kõik näitajad arvutatud kolme aasta libisevate keskmistena. Kui vaatlusalune periood ise on 8 aastat, aastad 1997-2004, siis kolmeaastase perioodiga libiseva keskmise meetodit kasutades on analüüsi aluseks kuus perioodi – aastad 1997-1999, 1998-2000, 1999-2001, 2000-2002, 2001-2003 ja 2002-2004.

Analüüsides nii üldisi hõive näitajaid kui hõivatute hajuvust ametialade ja majandusharude lõikes oli õppevaldkonniti nii sarnaseid kui väga erinevaid trende. Kogu vaatlusperioodil ei olnud ühtegi õppevaldkonda, mille hõive näitajad oleksid kogu perioodi vältel paranenud või perioodi lõpus olnud paremad kui perioodi alguses. Küll aga olid tööjõus osalemise, tööhõive ja tööpuuduse määrade poolest perioodi algusega võrreldes halvemas või endises olukorras nii sotsiaalteaduste, ärimine ja õiguse; põllumajanduse; tehnika, tootmise ja ehituse kui teeninduse õppevaldkondade lõpetanud. Ülejäänud õppevaldkondadest oli kõige enam positiivseid muutusi humanitaaria ja kunstide ning tervise ja heaolu õppevaldkondade lõpetanute hõivet iseloomustavates näitajates. Haridustasemete lõikes vaadatuna, olid reeglina eelpool nimetatud hõive näitajad paremad kolmanda taseme hariduse omandanutel.

All-pearühmade lõikes olid suurima hajuvusega õppevaldkondadeks põllumajanduse, tehnika, tootmise ja ehituse ning teeninduse õppevaldkonnad. Kuna pea iga õppekavarühma lõpetanu võib erialaselt vastaval ametialal töötada mitme all-pearühma raames, siis ei võimalda ametite all-pearühmade lõikes arvutatud hajuvusindeks anda hinnangut selle kohta, kui suur osa hõivatutest töötab väljaspool õpitud eriala. Küll aga võimaldab see, kasutades ametite pearühmade ja haridustasemete teoreetilist seost, analüüsida, kui suur osa hõivatutest töötab haridustasemele mittevastavates ametite pearühmades. Haridustasemele vastavates pearühmades töötanute osa oli suurim tervise ja heaolu õppevaldkonna kolmanda taseme haridusega hõivatutel. Üle 70% töötas haridustasemele vastavates pearühmades veel hariduse

ning humanitaaria ja kunstide õppevaldkonna kolmanda taseme haridusega hõivatutest ja tehnika, tootmise ja ehituse ning teeninduse õppevaldkonna teise taseme haridusega hõivatutest. Madalamat kvalifikatsiooni eeldavates pearühmades töötanute osa oli suurim põllumajanduse, tehnika, tootmise ja ehituse ning teeninduse õppevaldkondade kolmanda taseme haridusega hõivatute seas.

Õppevaldkondade lõpetanud hõivatute analüüs tegevusvaldkondade lõikes näitab, et kõige rohkem olid peamisesse tegevusvaldkonda kontsentreerunud tervise ja heaolu ning hariduse õppevaldkonna lõpetanud. Põllumajanduse õppekavariühma lõpetanutest töötas suur osa põllumajanduse, jahinduse ja kalanduse tegevusvaldkonnas ning tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonnast töötleva tööstuse tegevusalal. Sotsiaalteaduste, ärimise ja õiguse lõpetanud hõivatud töötasid peamiselt aga hulgi- ja jaemüügi; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remondi tegevusvaldkonnas.

Vaadates õppekavariühmasid nii lõpetanute hajuvuse kui ametite all-pearühmadesse ja valdkondadesse kontsentreerituse seisukohalt, oli valdav enamus õppekavariühmadest suure hajuvuse ja laia ametitele ja valdkondadesse suunitlusega. Kitsa suunitluse ja väikese hajuvusega õppekavariühmad kuulusid aga valdavalt tervise- ja heaolu ning hariduse õppevaldkondadesse.

Õppevaldkonnad on erinevad nii nendesse kuuluvate õppekavariühmade arvult kui iseloomult. Samas ei ole aga alati ka ühe õppevaldkonna raames erinevates õppekavariühmades hariduse omandanute tööturukäitumine sarnane. Agregeerituna valdkonna tasemele saavad määravaks valdkonna kõige arvukamate esindajatega õppekavariühmad, mistõttu ei esinda tulemused õppevaldkonna tasemel alati ühtmoodi kõikide sinna kuuluvate õppekavariühmade lõpetanud hõivatuid. Seetõttu on mõistlik enne üldiste tulemuste laiendamist iga üksiku õppekavariühma lõpetanud hõivatutele vaadata parema ülevaate saamiseks töös toodud detailsemat analüüsi.

Olulisemad järeldused hariduse õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul:

- Hariduse valdkonna lõpetanute hajuvus ametite all-pearühmade lõikes oli läbi kogu vaatlusperioodi üks väiksemaid
- Kõige enam töötasid nii teise kui kolmanda taseme haridusega hõivatud tippspetsialistidena (peamiselt pedagoogikaspetsialistidena).
- Suurem osa hariduse valdkonna teise taseme haridusega inimestest töötas haridustasemele mittevastavates pearühmades. Pedagoogidele kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid silmas pidades ja küsitletute detailsemale analüüsile tuginedes võib arvata, et töös kasutatav seos formaalharidussüsteemi tasemete ja ISCO-88 ametite klassifikaatori pearühmade vahel hindab oluliselt üle hariduse teise taseme omandanute hõivet haridustasemele mittevastavatel ametialadel.
- Hariduse õppevaldkonna mõlema haridustaseme lõpetanud töötasid kogu vaatlusaluse perioodi jooksul peamiselt hariduse tegevusvaldkonnas.
- Kõige rohkem oli hariduse õppevaldkonnas kitsa suunitlusega õppekavariühmasid ja seda nii tegevusala kui ametiala mõttes.
- Hariduse tegevusvaldkonna seisukohalt olid 2002-2004. aastal olulisemateks õppekavariühmadeks kolmanda haridustaseme aineõpetajate koolituse, koolieelikute õpetajate koolituse, klassiõpetaja ja põhikooli mitme aine õpetaja koolituse ja kutseõpetaja koolituse ning teise haridustaseme koolieelikute õpetajate koolituse õppekavariühmad.

Olulisemad järeldused humanitaaria ja kunstide õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Humanitaaria ja kunstide valdkonna lõpetanute töötuse määr oli 2002-2004 keskmise väärtusega (3,23%) valdkondadest kõige madalam.
- Tööhõive määr oli valdkondadevahelises võrdluses vaatlusaluse perioodi lõpus üks suuremaid.
- Humanitaaria ja kunstide valdkonna lõpetanute hajuvus ametite all-pearühmade lõikes vähenes kogu vaatlusaluse perioodi jooksul ja oli teiste õppevaldkondade lõpetanutega võrreldes üks väiksemaid.
- Perioodi alguses töötas teise taseme hariduse omandanutest haridustasemele vastavates pearühmades 54%, perioodi lõpuks kahenes nende osa 37%-le.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatutest töötati kõige tippspetsialistide pearühmas pedagoogikaspetsialistide ja muude tipp-spetsialistidena. Haridustasemele vastavates pearühmades töötas erinevatel aastatel 70-78% hõivatutest.
- Humanitaaria ja kunstide valdkonna teise taseme hariduse omandanute hõive seisukohalt olid olulisemateks tegevusvaldkondadeks muu ühiskonna- sotsiaal- ja isikuteeninduse, töötleva tööstuse, hulgi- ja jaemüügi; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remondi ning hariduse tegevusvaldkonnad.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatute arvu poolest olid olulisemateks valdkondadeks hariduse tegevusvaldkond ning muu ühiskonna- sotsiaal- ja isikuteeninduse tegevusvaldkond.
- Tegevusvaldkondade seisukohast olid seal hõivatud lõpetanute arvu poolest 2002-2004. aastal humanitaaria ja kunstide õppevaldkonnast olulisemateks õppekavarühmadeks nii kolmanda kui teise haridustaseme muusika ja esitluskunstide õppekavarühm (muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse tegevusvaldkonna seisukohalt) ning kolmanda taseme võõrkeelte ja –kultuuride ning muusika ja esitluskunstide õppekavarühmad (hariduse valdkonna seisukohast).

Olulisemad järeldused sotsiaalteaduste, ärimise ja õiguse õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Õppevaldkondadevahelises võrdluses olid selle valdkonna tööjõus osalemise ja tööhõive määrad taseme järgi eelviimasel kohal.
- Sotsiaalteaduste, ärimise ja õiguse valdkonna lõpetanute hajuvus all-pearühmade lõikes kasvas perioodi kokkuvõttes ja langes teiste valdkondadega võrreldes tasemelt viiendaks, olles väiksema hajuvusega vaid teeninduse, tehnika, tootmise ja ehituse ning põllumajanduse õppevaldkondadest.
- Sotsiaalteaduste, ärimise ja õiguse õppevaldkonna teise taseme hariduse omandanud olid hõivatud peamiselt teenindus- ja müügitöötajate pearühmas. Siinjuures on oluline märkida, et üle poolte selle valdkonna teise taseme haridusega küsitletutest on lõpetanud hulgi- ja jaemüügi õppekavarühma. Teisele haridustasemele vastavates pearühmades töötas kogu vaatlusaluse perioodi jooksul üle poolte hõivatutest.
- Kolmanda taseme hariduse omandanud töötasid peamiselt kesktaseme spetsialistide ja tehnikute, tippspetsialistide ning seadusandjate, kõrgemate ametnike ja juhtide pearühmades. Just viimaste suure osa tõttu töötas kolmandale haridustasemele vastavates pearühmades erinevatel aastatel vaid 49-54% hõivatutest.
- Selle õppevaldkonna mõlema haridustaseme lõpetanud töötasid kogu vaatlusaluse perioodi jooksul peamiselt hulgi- ja jaemüügi; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remondi tegevusvaldkonnas. Kui teise taseme hariduse omandanutest oli valdav osa hulgi- ja jaemüügi õppekavarühma haridusega, siis kolmanda

taseme hariduse omandanute seas oli kõige enam majandusarvestuse ja maksunduse õppekavariühma lõpetanuid.

- Valdav enamus selle õppevaldkonna õppekavariühmadest olid 2002-2004. aastal suure hajuvuse ja nii ametite all-pearühmade kui valdkondade mõttes laia suunitlusega.
- Kõige enam oli sotsiaalteaduste, äriduse ja õiguse õppevaldkonna õppekavariühmasid finantsvahenduse tegevusvaldkonna seisukohalt oluliste õppekavariühmade seas.
- Kolmanda taseme majandusarvestuse ja maksunduse õppekavariühm oli oluline pea kõikide tegevusvaldkondade seisukohalt, seejuures olulisemaks õppekavariühmadest finantsvahenduse ning kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse tegevusvaldkonnas.

Olulisemad järeldused loodus- ja täppisteaduste õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Loodus- ja täppisteaduste õppevaldkonna haridusega inimeste tööhõive määr oli valdava osa vaatlusalusest perioodist taseme järgi kõrgeim.
- Töötuse määr, mis vaatlusaluse perioodi alguses oli valdkondadest madalaim, kasvas perioodi lõpuks 2,74%-lt 5,75%-le – tasemelt neljandaks humanitaaria ja kunstide, tervise ja heaolu ning hariduse õppevaldkondade järele.
- Ka hajuvus oli eelnimetatud õppevaldkondade järel tasemelt neljas.
- Loodus- ja täppisteaduste õppevaldkond oli õppevaldkondadest kõige enam orienteeritud kolmanda taseme haridusele. Teisel haridustasemel kasvas vaid arvutiteaduste õppekavariühma lõpetanute arv.
- Arvutiteaduste õppekavariühma teise taseme hariduse omandanud olid peamiselt hõivatud kesktaseme spetsialistide ja tehnikute pearühmas, nii et haridustasemele vastavates pearühmades töötas erinevatel aastatel vaid 31-40% hõivatutest.
- Kolmanda taseme hariduse omandanud töötasid peamiselt tippspetsialistide pearühmas. Haridustasemele vastavates pearühmades töötas erinevatel aastatel 61-69% hõivatutest.
- Kolmanda taseme hariduse omandanud olid läbi aastate kõige enam hõivatud kinnisvara-, üürimis- ja äritegevuse ning töötleva tööstuse tegevusvaldkondades.
- Kinnisvara, üürimis- ja äritegevuse valdkonna sees oli 2002-2004. aastal teadus- ja arendustegevuses hõivatud 8,4% kogu valdkonna kolmanda taseme hariduse omandanud hõivatutest
- Selle õppevaldkonna õppekavariühmade seas ei olnud 2002-2004. aastal ühtegi kitsa valdkondliku suunitlusega õppekavariühma.
- Finantsvahenduse tegevusvaldkonna seisukohalt oli seal hõivatute arvu poolest 2002-2004. aastal oluliseks õppekavariühmaks loodus- ja täppisteaduste õppevaldkonnast kolmanda taseme arvutiteaduse õppekavariühm.

Olulisemad järeldused tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Õppevaldkonna tööhõive määrad langesid aastateks 2002-2004 neljandaks loodus- ja täppisteaduste, humanitaaria ja kunstide ning hariduse õppevaldkondade järele.
- Töötuse määr oli selles õppevaldkonnas 2002-2004. aastal (9,65%) madalam vaid teeninduse valdkonna töötuse määrast.
- Hajuvus kasvas pidevalt kogu vaatlusaluse perioodi jooksul ning oli tasemelt võrreldav valdkondadest suurima hajuvusega põllumajanduse õppevaldkonnaga.
- Teise taseme haridusega hõivatud töötasid peamiselt oskus- ja käsitöölise (erinevatel aastatel 32-35%) ning seadme- ja masinaoperaatorite (20-22%) pearühmades.

- Teisele haridustasemele vastavates pearühmades töötas 70% hõivatutest, 10-12% hõivatutest töötas aga madalamat kvalifikatsiooni nõudvas, lihttööliste pearühmas.
- Kolmanda taseme hariduse omandanud töötasid peamiselt seadusandjate, kõrgemate ametnike ja juhtide pearühmas. Haridustasemele vastavates pearühmades töötas erinevatel aastatel vaid 28-35%. Madalamat kvalifikatsiooni eeldavates pearühmades töötas erinevatel aastatel koguni 37-40% kolmanda taseme haridusega hõivatutest.
- Tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkonna mõlema haridustaseme lõpetanud töötasid peamiselt töötleva tööstuse tegevusvaldkonnas.
- Selle õppevaldkonna lõpetanutest oli tegevusvaldkondade seisukohalt olulisemaks õppekavarühmaks elektrotehnika ja energeetika teise taseme õppekavarühm, mille lõpetanud hõivatud olid oma arvukuselt olulised 11 tegevusvaldkonna jaoks. Üheksa valdkonna jaoks olid olulised mehaanika ja metallitöö, mootorliikurite, laevanduse ja lennundustehnika ning ehituse ja tsiviilrajatiste teise taseme õppekavarühmade lõpetanud hõivatud.

Olulisemad järeldused põllumajanduse õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Mitteamiivsete suure osa tõttu oli selle valdkonna tööjõus osalemise määr (2002-2004. aastal 67,58%) madal ja koos tööhõive määraga (62,32%) õppevaldkondadest kogu vaatlusaluse perioodi jooksul tasemelt kõige madalam.
- Töötuse määr oli samal perioodil 7,78% tasemel, mis oli taseme järgi üks kõrgemaid.
- Põllumajanduse valdkonna lõpetanutel oli vaatlusalusel perioodil õppevaldkondadevahelises võrdluses kõige kõrgem hajuvus
- Vaatlusaluse perioodi algusaastatel oli teise taseme haridusega hõivatuid kõige enam põllumajanduse ja kalanduse oskustööliste pearühmas (18-20%), aastatel 2001-2003 ja 2002-2004 töötati kõige enam aga lihttöölistena (18% ja 19% vastavalt)
- Haridustasemele vastavates pearühmades töötas 55-59% teise taseme haridusega hõivatutest.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatud töötasid peamiselt seadusandjate, kõrgemate ametnike ja juhtide ning kesktaseme spetsialistide ja tehnikute pearühmades.
- Kolmandale haridustasemele vastavates pearühmades vähenes hõivatute osa perioodi alguse 41-43% tasemelt perioodi lõpuks 29% tasemeni.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatutest töötas pidevalt enam kui 40% madalamat kvalifikatsiooni eeldatavates pearühmades.
- Põllumajanduse õppevaldkonna mõlema haridustaseme lõpetanud töötasid kogu vaatlusaluse perioodi jooksul peamiselt põllumajanduse, jahinduse ja metsamajanduse valdkonnas.
- Valdav osa selle õppevaldkonna õppekavarühmadest kuulus suure hajuvuse ja laia ametite all-pearühmadele orienteerituse kui laia valdkondliku suunitlusega õppekavarühmade gruppi.
- Peamise tegevusvaldkonna seisukohalt kuulusid kümne olulisema õppekavarühma hulka 2002-2004. aastal mõlema taseme põllunduse ja loomakasvatuse, metsanduse ja teise taseme veterinaaria õppekavarühmad. Teise taseme põllunduse ja loomakasvatuse õppekavarühm oli oma hõivatute arvuga olulisel kohal ka avaliku halduse ja riigikaitse ning hotellide ja restoranide tegevusvaldkondades.

Olulisemad järeldused tervise ja heaolu õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Tervise ja heaolu õppevaldkonna lõpetanute tööjõus osalemise määr jäi tasemelt üheks madalamaks põllumajanduse ja sotsiaalteenuste, ärinduse ja õiguse valdkondade ees.

- Töötuse määr oli läbi aastate seevastu tervise ja heaolu õppevaldkonna lõpetanute seas üks madalamaid või kõige madalam.
- Hajuvus oli õppevaldkondade seas üks väiksemaid.
- Valdav osa selle valdkonna teise taseme hariduse omandanutest töötas kesktaseme spetsialistide ja tehnikutena, mistõttu oli haridustasemele vastavates pearühmades töötanute osa ka kõikide õppevaldkondade seas väikseim (vaid 12-16%).
- Kogu õppevaldkonna teise taseme haridusega hõivatute suur kesktaseme spetsialistide ja tehnikutena töötanute osa tuli õenduse õppekavariühma lõpetanute töötamisest selles pearühmas. Kui vaadata lähemalt õendusega seotud ametialade klassifitseerimist, siis vaid väike osa neist klassifitseeritakse teenindus- ja müügitöötajate pearühma ning valdav enamus kesktaseme spetsialistide ja tehnikute ning tippspetsialistide pearühma.
- Kolmandal tasemel oli seevastu haridustasemele vastavates pearühmades töötanute osa õppevaldkondadest kõrgeim. Peamiselt töötasid kolmanda taseme haridusega hõivatud tippspetsialistide ning kesktaseme spetsialistide ja tehnikute pearühmades.
- Tervise ja heaolu õppevaldkonna mõlema haridustaseme lõpetanud töötasid kogu vaatlusaluse perioodi jooksul valdavalt tervishoiu ja sotsiaalhoolduse tegevusvaldkonnas.
- Kolmandal tasemel oli 2002-2004. aastal õppekavariühmadest kitsaima suunitlusega nii ametite allrühmadele suunatuse kui valdkondlikus mõttes hambaravi ja –hoolduse õppekavariühm. Lisaks olid väikese hajuvuse ja kitsa suunitlusega meditsiini, mõlema taseme õenduse ning farmaatsia õppekavariühmad.
- Kõik nimetatud olid olulised ka tervishoiu ja sotsiaalhoolduse valdkonna seisukohalt. Farmaatsia õppekavariühm aga ka hulgi- ja jaemüügi; mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbesemete ning kodumasinatate remondi tegevusvaldkonna seisukohalt.

Olulisemad järeldused teeninduse õppevaldkonna lõpetanute seisundist tööturul

- Tööpuudus oli selles õppevaldkonnas valdavalt suurim, olles erinevatel aastatel 10,7-12,02%.
- Teeninduse valdkonna lõpetanute hajuvus oli õppevaldkondade seas kogu vaatlusaluse perioodi jooksul üks suuremaid põllumajanduse ning tehnika, tootmise ja ehituse õppevaldkondade järel.
- Õppevaldkonna teise taseme hariduse omandanud hõivatud töötasid peamiselt seadme- ja masinaoperaatorite ning teenindus- ja müügitöötajate pearühmades. Haridustasemele vastavates pearühmades töötanute osa oli valdkondadest kõrgeim – 71-74%.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatud töötasid erinevatel aastatel peamiselt kesktaseme spetsialistide ja tehnikute või seadusandjate, kõrgemate ametnike ja juhtide pearühmas. Haridustasemele vastavates pearühmades töötas vaid 36-45% kolmanda taseme haridusega hõivatutest. Madalamat kvalifikatsiooni nõudvates pearühmades töötas pea sama suur osa hõivatutest, 34-39%.
- Teise taseme haridusega hõivatud töötasid enamasti töötleva tööstuse tegevusvaldkonnas.
- Kolmanda taseme haridusega hõivatud töötasid peamiselt veonduse, laonduse ja side, avaliku halduse ja riigikaitse tegevusvaldkondades
- Kõige enam oli ametite all-pearühmade lõikes suure hajuvuse ja laia suunitlusega ning laia valdkondliku suunitlusega õppekavariühmasid.
- Tegevusvaldkondade seisukohast oli selle valdkonna olulisemaks õppekavariühmaks teise taseme transporditeenuste õppekavariühm, mis oli hõivatute arvult suurimaks kolmes tegevusvaldkonnas ja seitsmes valdkonnas veel kümne olulisema õppekavariühma seas.